

Umhverfisvöktun fyrirtækja á Vesturlandi erindi flutt á aðalfundi SSV 30.09.2011

Helgi Helgason
Heilbrigðiseftirliti Vesturlands

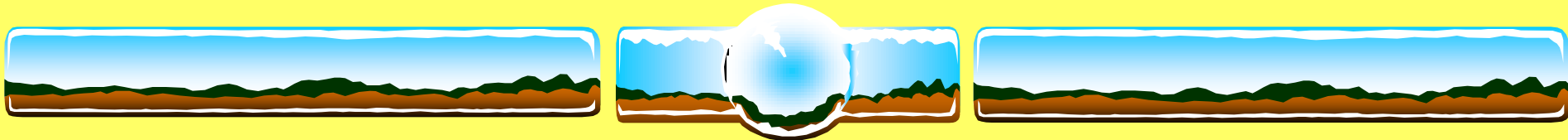
Sagan í grófum dráttum

- ❖ Vatnalög nr. 15/1923
- ❖ Lög um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit 1969 og 1981.
- ❖ Stofnun umhverfisiráðuneytis 1990
- ❖ Mengunarvarnareglugerð 1994
- ❖ Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir 1998
- ❖ Reglugerðir á mengunarvarnasviði 1999

Vatnalög nr. 15/1923

- ❖ II. kafli. Almenn ákvæði um vatnsréttindi
- ❖ III. kafli. Um vatnsnotkun til heimilis- og búsparfa, iðnaðar og iðju án orkunýtingar
- ❖ IV. kafli. Um áveitur
- ❖ V. kafli. Um notkun vatnsorku
- ❖ VI. kafli. Um vatnsmiðlun
- ❖ VII. kafli. Um varnir lands og landsnytja gegn ágangi vatna
- ❖ VIII. kafli. Um þurrkun lands
- ❖ IX. kafli. Um óhreinkun vatna
- ❖ XI. kafli. Um vatnafélög
- ❖ XII. kafli. Um almenna umferð um vötn
- ❖ XIV. kafli. Almenn ákvæði um vatnsvirki.
- ❖ XV. kafli. Um skaðabætur - XVI. kafli. Um meðferð vatnamála - XVII. kafli. Um stjórn vatnamála - XVIII. kafli. Ákvæði um refsingar.

Lög um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit 1969 og 1981

- ❖ Heilbrigðis- og tryggingamálaráðuneyti fer með yfirstjórn
- ❖ Heilbrigðiseftirlit ríkisins fer með umsjón með heilbrigðiseftirliti í landinu.
- ❖ Skylda að kjósa heilbrigðisnefndir í hverju sveitarfélagi
- ❖ Með lögunum nr. 50/1981 skulu starfa 47 heilbrigðisnefndir í landinu á 13 svæðum.
- ❖ Hollustuvernd ríkisins tekur til starfa. Heilbrigðiseftirlit ríkisins lagt niður.

Starfssvið heilbrigðisnefndar 1981

- ❖ Bæta heilbrigðisvernd í héraði
- ❖ Vinna að bættum mengunarvörnum í héraði
- ❖ Bæta fræðslu um hollustuháttamál.
- ❖ Eiga samvinnu við önnur yfirvöld og aðila sem vinna að málum um hollustuhætti og heilbrigðiseftirlit, beint og óbeint.

Mengunarvarnareglugerð nr. 48/1994

- ❖ Fyrsta heilstæða reglugerðin um mengunarvarnir í kjölfar inngöngu Íslands í EES 1994.
- ❖ „Reglugerðin nær til allrar mengunar ytra umhverfis svo og til starfsemi og framkvæmda sem haft geta í för með sér slíka mengun. Undanþegin er þó starfsemi og framkvæmd sem fellur undir lög nr. 117/1985 um geislavamir, sbr. reglugerð nr. 356/1985 um öryggisráðstafanir gegn jónandi geislun, og lög nr. 4b/1980 um aðbúnað og hollustuhætti á vinnustöðum.”

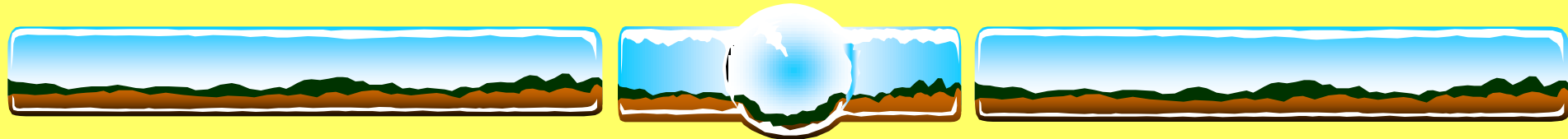
Helstu atriði mengunarvarnareglugerðar 48/1994 (1)

- ❖ Viðmið um fráveitumál og tímasetningar vegna endurbóta.
- ❖ Ákvæði um loftmengun og fráveitur.
Vöktunarákvæði.
- ❖ Ákvæði um meðhöndlun úrgangs.
- ❖ Starfsleyfi fyrir atvinnurekstur sem gæti mengað.
- ❖ Meðferð og eyðing spilliefna.

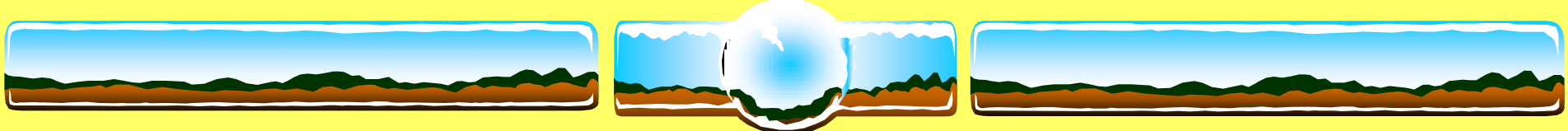
Helstu atriði mengunarvarnareglugerðar 48/1994 (2)

- ❖ Ákvæði um að fyrirtæki þurfi að gera forkönnun vegna starfseminnar („mat á umhverfisáhrifum”)
- ❖ Viðaukar sem sýna starfsemi sem þarf starfsleyfi.
- ❖ Skýr ákvæði um hver fari með eftirlit, Hollustuvernd ríkisins (nú Umhverfisstofnun) eða heilbrigðisnefnd.
- ❖ Ákvæði um gögn sem þurfi að fylgja umsókn.
- ❖ Ákvæði um auglýsingu starfsleyfa og rétt manna félagasamtaka og stofnana til að gera athugasemdir.

Lög um hollustuhætti og mengunarvarnir nr. 7/1998

- ❖ Lögin fjalla um framkvæmd hollustuverndar og mengunarvarnaeftirlit en ekki eiturefni eða matvælaeftirlit.
- ❖ Starfsemi talin upp í lögnum og vísað til heimildar ráðherra til að setja reglugerðir um ýmsa þætti laganna.

Dæmi um reglugerðir settar skv. lögum nr. 7/1998 (hollustuháttareglugerð nr. 941/2002)

- ❖ útgáfu og efni starfsleyfa fyrir atvinnurekstur
- ❖ umgengni og þrifnað utan húss
- ❖ meindýravarnir og eyðingu meindýra
- ❖ hreinsun hunda, m.a. vegna sullaveiki, katta og annarra gæludýra
- ❖ þátttöku heilbrigðisnefnda í öryggismálum og sóttvörnum og framkvæmd þeirra
- ❖ íbúðarhúsnæði
- ❖ starfsmannabústaði og starfsmannabúðir
- ❖ skóla og aðra kennslustaði
- ❖ leikskóla, leikvelli, daggæslu í heimahúsum og önnur heimili og stofnanir fyrir börn og unglunga
- ❖ heilbrigðisstofnanir, dvalarheimili og meðferðar- og vistunarstofnanir og stofnanir fyrir fatlaða,

Dæmi um reglugerðir settar skv. lögum nr. 7/1998 (mengunarvarnasvið)

- ❖ starfsleyfi fyrir allan atvinnurekstur sem haft getur í för með sér mengun
- ❖ umhverfisstjórn, vöktun og eftirlitskerfi fyrirtækja, svo og viðurkenningu, úttekt og eftirlit með slíkum kerfum
- ❖ úttekt á hugsanlegri mengunarhættu
- ❖ meðferð vatns og sjávar í atvinnurekstri þar sem m.a. skulu koma fram viðmiðunarmörk vegna losunar tiltekinna efna
- ❖ fráveitur og skólþ þar sem m.a. skulu koma fram reglur um hreinsun skólps og viðmiðunarmörk í fráveitum og viðtaka
- ❖ varnir gegn vatnsmengun þar sem m.a. skulu koma fram viðmiðunarmörk fyrir mengandi efni og/eða gæðamarkmið fyrir grunnvatn og yfirborðsvatn
- ❖ varnir gegn loftmengun þar sem m.a. skulu koma fram viðmiðunarmörk fyrir loftgæði, mengandi efni og losun þeirra út í andrúmsloftið
- ❖ varnir gegn jarðvegsmengun og viðmiðunarmörk fyrir jarðveg og mengandi efni

Hverjum er falið eftirlitið

- ❖ Umhverfisstofnun (UST) fer með eftirlit skv. lögum nr. 7/1998 með eftirfarandi starfsemi:
 - Fiskimjölsverksmiðjum, Álframleiðslu, Áburðarframleiðslu-Sements- og kalkframleiðslu, Kísiljárnsframleiðslu, Kísilmálmsframleiðslu, Kísil- og kísilgúrframleiðslu, Járn- og stálframleiðslu, Glerullar- og steinullarframleiðslu, Sútunarverksmiðjum, Eldi sjávar- og ferskvatnslífvera þar sem ársframleiðsla er meiri en 200 tonn og fráveita er til sjávar eða þar sem ársframleiðsla er meiri en 20 tonn og fráveita í ferskvatn, Meðferð úrgangs; **móttökustöðvar sveitarfélaga-Flokkunarmiðstöðvar** (breytt 2011), urðunarstaðir og sorpbrennslustöðvar, Meðhöndlun og förgun spilliefna, Lím- og málningarvöruframleiðslu, Olíumalar- og malbikunarstöðvum með fasta staðsetningu, Kítín- og kítosanframleiðslu, Framleiðslu á magnesíum og efnasamböndum sem innihalda magnesíum, Framleiðslu á peroxíðum, Sinkframleiðslu, Olíuhreinsistöðvum, Pappírs- og trjákvöðufframleiðslu, Framleiðslu á slípiefnum, t.d. kísilkarbíði, Vinnslu alifatískra alkóhóla til iðnaðarnota, Olíubirgðastöðvum, Rannsóknnum og vinnslu kolvetnis, Öðrum sambærilegum rekstur.
- ❖ UST og heilbrigðisnefndum er heimilt að framselja tiltekna þætti heilbrigðiseftirlitsins faggiltum skoðunaraðilum.
- ❖ Þvingunarúrræði fylgja ekki slíku framsali.

Hverjum er falið eftirlitið

- ❖ Umhverfisstofnun (UST) fer með eftirlit skv. lögum um meðhöndlun úrgangs nr. 55/2003 með **móttökustöðvum úrgangs** (breytt 2011), sorpurðun og sorp-brennslu.
- ❖ Heimilt er stofnuninni að fela heilbrigðisnefnd eftirlit og framkvæmd þvingunarúrræða samkvæmt lögum þessum í umboði stofnunarinnar. Umhverfisstofnun er einnig heimilt að fela tiltekna þætti heilbrigðiseftirlitsins faggiltum skoðunaraðilum.

Hverjum er falið eftirlitið (1)

- ❖ **Markmið laga nr. 7/1998 er að búa landsmönnum heilnæm lífsskilyrði og vernda þau gildi sem felast í heilnæmu og ómengduðu umhverfi.**
- ❖ Heilbrigðisnefnd fer með eftirlit skv. lögum nr. 7/1998 með eftirfarandi starfsemi á umhverfissviði:
- ❖ umgengni og þrifnað utan húss
- ❖ úrgangsefni (gáma og móttökustöðvar)
- ❖ fráveitur og skolp þar sem m.a. skulu koma fram reglur um hreinsun skolps og viðmiðunarmörk í fráveitum og viðtaka
- ❖ varnir gegn vatnsmengun þar sem m.a. skulu koma fram viðmiðunarmörk fyrir mengandi efni og/eða gæðamarkmið fyrir grunnvatn og yfirborðsvatn
- ❖ varnir gegn loftmengun þar sem m.a. skulu koma fram viðmiðunarmörk fyrir loftgæði, mengandi efni og losun þeirra út í andrúmsloftið
- ❖ varnir gegn jarðvegsmengun og viðmiðunarmörk fyrir jarðveg og mengandi efni

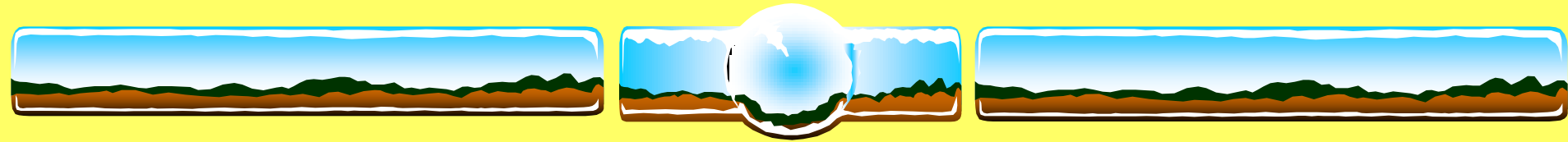
Hverjum er falið eftirlitið (2)

- ❖ hávaða og titring þar sem fram koma viðmiðunarmörk fyrir leyfilegan hávaða og titring með hliðsjón af umhverfi, varmamengun þar sem fram skulu koma reglur um takmörkun hennar.
- ❖ Vatnsverndarsvæði
- ❖ Flokkun vatna

Framsál eftirlits

- ❖ Hvar fer eftirlitið fram?
- ❖ Hver sér um eftirlitið skv. lögum og reglum?
- ❖ Hver ætti að sjá um eftirlitið?
- ❖ Er möguleiki að fleiri aðilar fari með eftirlitið?
- ❖ Staðan í dag?

TAKK FYRIR